رشد بازارهای سهام آسیایی

طی هفته‌های گذشته افزایش نگرانی‌ها نسبت به شرایط بهداشت، سلامت و همچنین شیوع بیماری‌های فراگیر در آمریکا، بازارهای مالی جهان را تحت تاثیر قرار داده بود، اما انتشار آمارهای جدید درباره بهبود شرایط اشتغال در آمریکا این نگرانی‌ها را برطرف کرده و روند بازارهای آسیایی را مثبت کرده است. به گزارش رویترز، شاخص سهام MSCI در مبادلات امروز بازارهای مالی در خارج از ژاپن ۱/۹ درصد رشد کرد. ارزش شاخص بازار سهام استرالیا نیز ۱/۸ درصد و بازار سهام شانگهای چین نیز ۱/۱ درصد بالا رفته است. درحالی که ارزش شاخص‌های سهام در آلمان نیز ۰/۹ درصد در یک روز رشد کرد ارزش بازار نیکی ۲۲۵ ژاپن در مبادلات همان روز ۴/۵ درصد صعود کرد که بیشترین رشد یک‌روزه در سه‌ماهه گذشته این بازار بوده است.

رونق ادامه‌دار خواهد بود

ایران ۲۲ مورد سرمایه‌گذاری خارجی در ۳ ماه جذب کرده است

ایران ۳۶ درصد از سرمایه‌گذاری‌های خارجی را در سه‌ماهه اول سال ۲۰۱۶ جذب کرده که حجم آن معادل ۴۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری خارجی این کشور از سال ۲۰۱۳ تاکنون است

● آزاده افتخاری
● مترجم ●

با وجود موانعی که همچنان وجود دارد، توافق هسته‌ای و لغو تحریم‌ها زمینه‌ساز ورود سرمایه‌های خارجی به ایران شده است. هرچند هنوز هم بسیاری از شرکت‌ها و بانک‌های بزرگ بین‌المللی در حال برآورد شرایط هستند، حجم سرمایه‌گذاری‌های خارجی انجام‌شده و یا در حال انجام در ایران به‌هیچ‌وجه قابل‌مقایسه با قبل از اجرای توافق هسته‌ای نیست. فایننشال تایمز با اشاره به موج جدید سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران می‌نویسد: «قبل از لغو تحریم‌ها در میان ۱۴ کشور خاورمیانه از نظر میزان جلب سرمایه‌گذاری خارجی ایران در رتبه دوازدهم قرار داشت و در فاصله ژانویه ۲۰۰۳ تا دسامبر ۲۰۱۵ سهم آن کشور از سرمایه‌گذاری‌های خارجی فقط ۱/۶۲ درصد بود.» این روزنامه انگلیسی در ادامه می‌نویسد: «از زمان لغو تحریم‌ها در ژانویه امسال، مقام ایران به رتبه سوم ارتقا پیدا کرده و با جلب ۱۱/۱۱ درصد از سرمایه‌گذاری خارجی در منطقه خاورمیانه پس از امارات متحده عربی و عربستان قرار گرفته است.»

■ افزایش تعداد سرمایه‌گذاری‌ها

طبق این گزارش، درنتیجه لغو تحریم‌ها میلیاردها دلار از دارایی‌های ایران که در خارج مسدود شده بود آزاد شده و ایران توانسته صدور نفت خود به بازارهای بین‌المللی را از سر بگیرد. این در حالی است که محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها در فاصله ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار به ایران ضرر رساند. با وجودی که ایران صاحب دومین منابع گاز طبیعی و چهارمین منابع بزرگ نفت جهان است، طی سال‌های اخیر از کشورهای در حال رشد منطقه عقب افتاده بود.

همچنین پس از سال ۲۰۱۳ که ایران فقط سه مورد سرمایه‌گذاری را جذب کرد، سرمایه‌گذاری خارجی در ایران به‌مرور در حال افزایش بوده است. در سال ۲۰۱۴ تعداد سرمایه‌گذاری‌های خارجی به ۸ مورد و در سال ۲۰۱۵ به ۹ مورد افزایش یافت.

اما در سه‌ماهه اول سال ۲۰۱۶ پیامدهای لغو تحریم‌های خارجی به‌وضوح نمایان شد. طی این سه ماه ایران ۲۲ مورد سرمایه‌گذار خارجی را جذب کرد، که بالاترین رقم جذب سرمایه خارجی از سال ۲۰۰۳ تاکنون است.

فایننشال تایمز در ادامه می‌نویسد: «ایران ۳۶ درصد از سرمایه‌گذاری‌های خارجی را در سه‌ماهه اول سال ۲۰۱۶ جذب کرده که حجم آن معادل ۴۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری خارجی در این کشور از سال ۲۰۱۳ تاکنون است.»

از زمان لغو تحریم‌ها، بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران توسط بخش مالی صورت گرفته که شامل چهار طرح سرمایه‌گذاری از سوی شرکت‌های متفاوت است و حجم آن حدود ۶۰ میلیون دلار است. علاوه بر این، ایران در بخش صنایع اتومبیل‌سازی، خدمات، کالاهای مصرفی الکترونیک، صنعت پارچه و لباس نیز سرمایه‌گذاری‌هایی جذب کرده است. گفتنی است کشورهای اصلی که در این مدت در ایران سرمایه‌گذاری کرده‌اند کره‌جنوبی و آلمان هستند که روی هم رفته به ۲/۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری متعهد شده‌اند.

دو شرکت فولادسازی کره‌جنوبی به نام‌های پوهانگ آیرون و استیل پوسکو بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران خارجی طی ماه‌های اخیر بوده‌اند. آن‌ها قرار است در طرح مربوط به تاسیس یک کارخانه فولاد در منطقه صنعتی آزاد چابهار تا مارس ۲۰۱۷ حدود ۱/۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کنند. از سوی دیگر واحد انرژی شرکت پوسکو نیز اعلام کرده برای احداث یک مرکز تولید برق ۵۰۰ مگاواتی با استفاده از گازی که در روند تولید فولاد تولید می‌شود با ایران یادداشت تفاهم امضا کرده است.

فایننشال تایمز در پایان گزارش خود می‌نویسد: «روند رو به افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در ایران نشان می‌دهد که رونق اقتصادی ایران ادامه خواهد یافت.»

■ ناکامی در بورس

این در حالی است که المانیتور در گزارشی با اشاره به شرایط حاکم بر بازار بورس به وجود رکود در اقتصاد ایران اشاره می‌کند. المانیتور طی گزارشی نوشت: «بررسی تغییرات در حجم فولاد، فلزات پایه و محصولات پتروشیمی معامله‌شده در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که میزان تقاضا کاهش یافته است. بدون در نظر گرفتن واردات، این آمارها نشان می‌دهد که صنعت داخلی در مسیر کاهش تولید و فروش قرار دارد.»

تحقیقات انجام‌گرفته نشان می‌دهد که حجم فولاد معامله‌شده در سال ۱۳۹۴ به ۵/۴۶ میلیون تن رسیده است. این رقم ۳۱ درصد کمتر از ۷/۹ میلیون تن سال قبل است. کاهش‌های مشابهی نیز در تجارت دیگر کالاهای کلیدی مشاهده می‌شود. برای مثال، در همان بازه زمانی، مصرف مس در کشور به میزان ۲۰ درصد کاهش یافته، در حالی که حجم محصولات پتروشیمی معامله‌شده در بورس کالای ایران از ۲/۹ میلیون تن در سال ۱۳۹۳ به ۲/۵ میلیون تن در سال ۱۳۹۴ رسیده که ۱۳/۷ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

به طور خلاصه، بخش کالاهای پایه، در سال شمسی گذشته شاهد رشد منفی ۲/۲ درصدی در صنعت داخلی بوده است.

■ کمبود سرمایه و منابع مالی

در میان عوامل دخیل در کاهش حجم و ارزش معاملات انجام‌شده در بورس کالای ایران، می‌توان به کاهش تامین مالی پروژه‌های ساخت‌وساز، کاهش تقاضا برای ساخت مسکن و افزایش رکود در بخش صنعتی اشاره کرد.

تحلیلگران اقتصادی معتقدند در میان مشکلات متعددی که تاثیر منفی بر پروژه‌های ساخت‌وساز دارند، نبود سرمایه کافی عاملی اساسی است. آمارهای موجود نشان می‌دهد که بودجه‌های اختصاص داده‌شده به پروژه‌های ساخت‌وساز بین سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۹۵ افزایش یافته، اما این افزایش در عمل محقق نشده است. درواقع، اعتبارات وعده‌داده‌شده برای ساخت‌وساز که واقعا محقق شده از ۶۱ و ۶۵ درصد در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ به ۱۹/۵ درصد در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ رسیده است.

المانیتور در بخش دیگری از گزارش خود می‌نویسد: «بنابراین یکی از عوامل اصلی مصرف کالاهای پایه‌ای که در بورس کالای ایران معامله می‌شوند، مختل شده است. تا زمانی که پروژه‌های ساخت‌وساز در عمل بودجه‌های کافی دریافت نکنند، انتظار بهبود کلی و وسیع وضعیت اقتصادی چندان واقع‌بینانه نخواهد بود.» در همین حال خبرگزاری بلومبرگ نیز در گزارشی می‌نویسد: «با وجود موفقیت دولت در تک‌رقمی کردن نرخ تورم، سیاست کنترل قیمت‌ها، اقتصاد کشور را با کمبود سرمایه مواجه کرده است. با این حال برخی تحلیلگران امیدوارند افزایش سرمایه‌گذاری‌های خارجی این کمبود سرمایه را جبران کند.»

منبع: فایننشال تایمز و بلومبرگ

نمای نزدیک

> از زمان لغو تحریم‌ها، بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران توسط بخش مالی صورت گرفته که شامل چهار طرح سرمایه‌گذاری از سوی شرکت‌های متفاوت است و حجم آن حدود ۶۰ میلیون دلار است. علاوه بر این، ایران در بخش صنایع اتومبیل‌سازی، خدمات، کالاهای مصرفی الکترونیک، صنعت پارچه و لباس نیز سرمایه‌گذاری‌هایی جذب کرده است. کشورهای اصلی که در این مدت در ایران سرمایه‌گذاری کرده‌اند کره‌جنوبی و آلمان هستند که روی هم رفته به ۲/۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری متعهد شده‌اند.

● در یچه ●
● منبع: بلومبرگ ●

بازگشت غول‌های اعتبارسنجی به ایران

اعتبار اقتصادی کشورها از جمله فاکتورهای موثر در جذب یا دفع سرمایه‌گذاران خارجی به شمار می‌رود. برای مثال رای مثبت رفراندوم انگلیس به خروج از اتحادیه اروپا رتبه اعتباری این کشور را کاهش داده و این خبر خوبی برای سرمایه‌گذاران نیست. در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌های بین‌المللی و قطع روابط ایران با سیستم مالی بین‌المللی، اعتبارسنجی اقتصادی ایران توسط سازمان‌های بین‌المللی معلق شد. اما با لغو تحریم‌ها و تلاش دولت در زمینه جذب سرمایه‌های خارجی، دعوت از شرکت‌های اعتبارسنجی برای سفر به ایران و تهیه گزارش‌های مرتبط در دستور کار قرار گرفت. در صورتی که اعتبار اقتصادی ایران توسط موسسه‌های بین‌المللی سنجیده شود و در دسترس سرمایه‌گذاران قرار گیرد، آن‌ها با اطمینان بیشتری وارد بازار ایران می‌شوند. در همین راستا اکبر کمیجانی، قائم‌مقام بانک مرکزی، به خبرگزاری بلومبرگ گفت: «نمایندگان آژانس اعتبارسنجی فیتچ برای ارزیابی اولیه از اقتصاد ایران به کشور سفر کرده‌اند.» به گفته تحلیلگران، کارشناسان آژانس اعتبارسنجی بین‌المللی فیتچ همزمان با ابراز تمایل بانک‌های خارجی برای همکاری بیشتر با ایران در دوران پساتحریم، از ایران بازدید کردند. کمیجانی اظهار کرد: «فیتچ بازبینی تحولات در بخش مالی و وضعیت بخش بانکی و به طور کلی وضعیت اقتصاد کلان را آغاز کرده است. در واقع این موسسه فعالیت معمولی خود را شروع کرده است.» البته سخنگوی فیتچ در لندن در پاسخ به بلومبرگ به بیانیه‌ای اشاره کرد که در ماه مارس منتشر شد و مذاکرات این شرکت با ایران را تایید کرده است. به گفته قائم‌مقام بانک مرکزی، بانک‌های اروپایی و آسیایی از جمله وام‌دهندگان بزرگ در حال بازگشت به ایران هستند و بعضی از بانک‌های کوچک و متوسط فعالیت‌هایشان را تسریع کرده‌اند. براساس این گزارش، در شرایطی که یک سال تا دور بعدی انتخابات ریاست جمهوری باقی مانده است، دولت حسن روحانی برنامه اصلاحات اقتصادی را دنبال می‌کند که شامل جذب ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در سال و تحولات بزرگ در صنایع سنگین، انرژی و حمل‌ونقل ایران است. این در حالی است که نرخ تورم در ایران برای نخستین بار در ربع قرن اخیر تک‌رقمی شده و بانک‌ها نرخ‌های بهره سپرده‌های بانکی را از ۱۸ به ۱۵ درصد کاهش داده‌اند، و نرخ بهره وام‌ها نیز کاهش پیدا کرده است. همچنین از ماه ژانویه سال جاری میلادی، که اجرایی شدن برجام به رفع تحریم‌های بین‌المللی منجر شد، صادرات نفت خام ایران تقریبا به سطح دوران پیش از تحریم‌ها افزایش یافته و شرکت‌های بین‌المللی با امضای قراردادهای همکاری، فعالیت در ایران را از سر گرفته‌اند. با این همه بانک‌های بین‌المللی به دلیل نگرانی از نقض تحریم‌های آمریکایی، برای ورود به ایران محتاط مانده‌اند. طبق آمار پایگاه خبری بلومبرگ، فیتچ در سال ۲۰۰۸ پس از اینکه ایران بدهی دولتی اوراق یورو را به طور کامل پرداخت کرد، رتبه B+ را که چهارمین رتبه بالای بی‌ارزش است برای ایران حذف کرد. مودیز هم رتبه B2 ایران را در سال ۲۰۰۲ حذف کرد. فیتچ در مارس تایید کرد که با ایران سرگرم مذاکره است اما درباره جزئیات مذاکرات اظهارنظر نکرد. مودیز هم حاضر به صحبت در این باره نشد. پیش از این مودیز اینوسترز در یک یادداشت تحقیقاتی اعلام کرده‌بود که دستاوردهای مثبت تحریم‌های بین‌المللی برای اقتصاد ایران سودمند بوده و ایران را واداشته سریع‌تر از سایر صادرکنندگان نفت خود را با قیمت پایین انرژی وفق دهد. وی پیش‌بینی کرد: «تولید ناخالص داخلی ایران به مدد بنیان قوی که برای کنار آمدن با قطع دسترسی به سیستم مالی جهانی یافته، در فاصله سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۷ پنج درصد رشد خواهد کرد.»

*مطالب انتخاب شده از منابع خارجی الزاما بیان کننده دیدگاه‌های «آتیه‌نو» نیست